

LRF UNGDOMEN

SAKPOLITISKT PROGRAM 2023

Antagen på LRF Ungdomens riksstämma 1-2 mars, 2023

Inledning

En av LRF Ungdomens uppgifter är att skapa förutsättningar för unga att verka och vara aktiva inom de gröna näringarna. Om det ska vara möjligt att vi ska kunna växa som näring så krävs det många förändringar och nya ståndpunkter i samhällsfrågorna.

Det sakpolitiska programmet finns för att på ett tydligt sätt förklara problematik och frågeställningar som LRF Ungdomens medlemmar står inför och föreslå lösningar. Detta dokument är framtaget tillsammans med alla LRF Ungdomsregioner i Sverige och ska vara till hjälp för varandra inom organisationen och för politiker och beslutsfattare.

Det sakpolitiska programmet revideras varje år vid riksstämman och skall ständigt arbetas med för att ligga i tidens samhällsutmaningar.

Djurvälfärd

Bakgrund

Sverige har ett av världens mest ambitiösa och strängaste djurskydd. Det har resulterat i, tillsammans med djurhållarens hårda arbete, att vi har en av de lägsta antibiotikaanvändningarna i världen, ansvarsfull djurhållning och en god djurhälsa som många länder inspireras av. Vi arbetar även med ett aktivt smittskydd, exempelvis genom kontrollprogram, detta för att leverera säkra livsmedel ut på marknaden, ha ett lågt smittryck i våra besättningar och hålla exotiska sjukdomar utanför landets gränser. Idag kontrolleras lagstiftningen av ansvariga myndigheter i länen och kan beskrivas som ett byråkratiskt haveri med svårtolkade regler, krångligt pappersarbete och långsam handläggning.

Vi tycker

Vi är stolta och vill värna vårt arbete med detta. Men en modernisering utifrån hur produktionerna kommer att utvecklas för framtiden behövs för att stärka konkurrenskraften hos den svenska djurbonden så att konsumenter även i framtiden ska kunna köpa svensk förstklassig råvara producerad med god omsorg om djuren. Vi vill även fortsätta arbeta för gott smittskydd, dels för att kunna leverera säkra livsmedel och dels för att hålla våra besättningar friska och fria från sjukdomar som ännu inte finns i landet.

Detta behöver göras:

- Lagsstiftningen bör moderniseras och anpassas efter den enskilda produktionens rådande förutsättningar. Beteskravet bör anpassas utefter yttre förutsättningar för att upprätthålla konkurrenskraft samt en god djurvälfärd.

EU:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP) samt tillämpning i Sverige

Bakgrund

Den gemensamma jordbrukspolitiken ska bidra till produktionen av allmänna nyttigheter som livsmedel, förnybar energi och naturvård. Under lång tid har det offentliga stödet för produktionen av dessa nyttigheter minskat samtidigt som kraven har ökat vilket har försämrat möjligheterna för konkurrenskraftigt företagande inom jordbruket. Samtidigt har få unga börjat arbeta eller starta företag i branschen vilket har lett till ett underskott av unga lantbrukare för att långsiktigt kunna leverera allmänna nyttigheter till världens befolkning.

Vi tycker

EU:s gemensamma jordbrukspolitik är mycket viktigt för att gynna det aktiva brukandet av jordbruksmarken. För att förbättra förutsättningarna för produktionen av allmänna nyttigheter behöver budgeten öka och riktas mot den aktiva förvaltningen av jordbruksmarken. Att kunna söka ersättning är däremot ingen rättighet och ingår inte i äganderätten. Vi menar att ersättningarna ska stimulera det aktiva livsmedels- och energi-producerande jordbruket. Vi tror på att stöden i högre utsträckning skall främja produktivt och aktivt brukande.

Under lång tid har antalet unga lantbrukare i Sverige och Europa varit alldeles för lågt. Ökade satsningar mot unga lantbrukare och för ägarskiften behövs för att säkerställa Europas långsiktiga förmåga att nyttja jordbruksmarken på ett hållbart sätt. Ett stort problem för unga lantbrukare är de stora kapitalkraven som gör det svårt att starta ett lantbruksföretag, därför behövs förbättrad tillgång till etableringskapital.

Detta behöver göras

- Budgeten för jordbrukspolitiken behöver öka för att förbättra jordbruksföretagares förutsättningar.
- Öronmärkningen till unga lantbrukare behöver öka till 5 % av den totala budgeten av CAP.
- Definitionen av aktiv lantbrukare behöver förändras för att utesluta ersättningar till passivt brukande av jordbruksmark.
- Etableringslån som säkerställer finansiering av rörelsekapital för unga lantbrukare behöver införas.

Hållbarhet

Bakgrund

Begreppet hållbarhet omfattar både social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Social hållbarhet omfattar bland annat arbetsmiljö och hälsa. LRF Ungdomen har antagit LRFs hållbarhetsmål. Det ska vara ekonomiskt hållbart att vara lantbrukare i Sverige, det vill säga lönsamt, och miljömässiga hållbarheten rör de områden som påverkar klimat och natur. Sveriges lantbrukare är bland de bästa i världen på att leverera klimatnytta, och det är något vi måste få betalt för. Det ska vara lönsamt att vara bäst i klassen. Idag skadas och dör flera årligen i lantbruket, detta är något som är högst problematiskt. En ökad lönsamhet skulle i sin tur kunna leda till en ökad social hållbarhet då möjlighet att anställa fler skulle ges, arbetsbelastning skulle minska och därmed stressen.

Vi tycker

Svenskt lantbruk ligger långt fram i arbetet med miljömässig hållbarhet. Detta bör premieras genom god lönsamhet. För genom ökad social och ekonomisk hållbarhet i jordbruket kan lantbrukare förstärka den miljömässiga hållbarheten.

Detta behöver göras

- Arbeta med att föra dialog och öka kunskapen bland beslutsfattare, både politiker och konsumenter, så attityder ändras. Gröna näringarna bör ses som en lösning på problemet snarare än en orsak till problemet.
- Hållbarhetsarbetet inom branschen behöver fortsätta. För att det ska möjliggöras behövs ekonomiska medel.
- Insatsvaror till det svenska lantbruket håller en prisbild som ger svenska lantbrukare möjlighet att producera till en kostnad som gör svenska varor konkurrenskraftiga på den internationella marknaden.

- Arbetsmiljön och den sociala hållbarheten behöver stärkas. Genom att få upp lönsamheten möjliggörs chansen att fördela och därmed minska arbetsbelastningen, något som i sin tur skulle kunna leda till att olyckor och psykisk ohälsa inom lantbruket minskar.
- Öka andelen svenska livsmedel som köps och konsumeras, både i privat och offentlig sektor.
- Lantbruket ska ha som mål att bli fossilfritt.

Kompetensförsörjning

Bakgrund

Det gröna näringslivet i Sverige utgör ca 4% av det svenska BNP och sysselsätter tusentals personer, direkt och indirekt. Det är många företagare som vittnar om bristen på arbetskraft inom branscherna. För att det gröna näringslivet ska locka ungdomar måste det vara en attraktiv arbetsplats.

Därför är vidareutbildning och kompetensutveckling av både företagare, arbetsgivare och personal grundläggande faktorer för branschens attraktionskraft och framgång.

Vi tycker

Det bör vara i livsmedelsstrategins intresse, om ökad livsmedelsproduktion, att även tillgången på arbetskraft i det gröna näringslivet blir ett mål för tillväxt.

Fler arbetsgivare inom det gröna näringslivet måste inse vikten av att vårda och utbilda sina anställda

Detta behöver göras

- Underlätta för företagare inom det gröna näringslivet att kompetensutveckla sina anställda
- Handlingsplanen för livsmedelsstrategin del 2 "Strategisk kompetensförsörjning", skall kartlägga, föreslå och identifiera arbetskraftsbehovet långsiktigt på alla verksamhetsgrenar enligt oavsett utbildningsnivå.

Rovdjur

Bakgrund

Rovdjursstammarna har ökat under de senaste decennierna i Sverige, därmed är rovdjursangrepp ett växande problem för många djurhållare inom det gröna näringslivet samt att det ger en hög stressnivå och en försämrad psykosocial arbetsmiljö för djurhållare i rovdjurstäta områden. Med detta kommer ökade kostnader och svårigheter att bedriva sin verksamhet.

Vi tycker

Rovdjur är en del av vår svenska fauna och ska finnas i hela landet, men inom rimliga gränser och utan att påverka möjligheterna att leva och bedriva företag på landsbygden. Rovdjur ska inte utgöra en fara för människor, våra produktionsdjur eller sällskapsdjur.

Detta behöver göras

- Staten måste ta de faktiska kostnaderna för förebyggande åtgärder, och att ersättning ska täcka både direkta och indirekta skador.
- Regeringen behöver tillsammans med berörda myndigheter fatta beslut om nationella och regionala tak för rovdjursstammarnas täthet.
- Riktlinjerna i jaktförordningens §28 angående skydds jakt vid pågående rovdjursangrepp behöver förtydligas.

Samhällsservice

Bakgrund

Det gröna näringslivet är beroende av en välmående landsbygd. Landsbygdsföretagen har, och kommer att ha en betydande roll för en grön och hållbar samhällsomställning samt för att göra en cirkulär ekonomi möjlig. För att detta ska bli möjligt krävs det att företagaren, den anställda eller studerande på landsbygd har möjligheter att nå sin fulla potential där de bor.

Vi tycker

Landsbygden ska ha samma förutsättningar vad gäller social service, infrastruktur samt digitalisering som resten av Sverige har. Det ska finnas en god infrastruktur i hela landet, både i form av vägar och telekommunikation. Det finmaskiga vägnätet måste fungera och underhållas.

Detta behövs göras

- Politiska beslut måste säkras för att inte enbart ha ett urbant perspektiv på framtidens samhällslösningar.
- Det måste finnas tillräckliga anslag för att underhålla enskilda vägar.
- Mobiltäckning ska inte bara gälla täckning utan även kvaliteten på täckningen.
- Hela landet ska ha tillgång till höghastighetsbredband.
- Hela landet ska ha tillgång till polis, räddningstjänst och ambulans inom rimlig tidsavstånd.

Skog

Bakgrund

Sveriges yta täcks till 69 % av skog och hälften av denna skog ägs inom familjeskogsbruket. Skogen är en förutsättning för en levande landsbygd, en viktig del av Sveriges ekonomi samt en har en viktig roll i klimat och hållbarhetsfrågor.

Vi tycker

För LRF Ungdomen är det viktigt att värna det hållbara familjeskogsbruket vilket bidrar med stora nyttor. Såsom koldioxidbindning, aktiv naturvård, generell hänsyn och frivilliga avsättningar samt produktionen av fossilfria produkter. Genom hållbart brukande kan dagens behov tillgodogöras utan att äventyra kommande generationers möjligheter. Detta är en förutsättning för att skogen ska kunna överlämnas mellan generationer. Då hälften av den svenska skogsmarken ägs inom familjeskogsbruket skapas en stor variation tack vare olika förutsättningar, mål och skötselmetoder. Äganderätt och brukanderätt är en av anledningarna till att skogarna i Sverige är så välskötta som de är idag. Vi ska vara stolta över våra skogar och dess biologiska mångfald, kolbindningsförmåga och ekonomiska värde samtidigt som vi fortsätter att utveckla dessa. Idag har skogsbruket kunskap som saknades tidigare och på samma sätt kommer vi i framtiden kunna än mer.

Detta behöver göras

- Informera och föra dialog med både allmänheten och beslutsfattare om vikten av ett aktivt skogsbruk för att minska fossila utsläpp. Skapa förståelse för vilket klimatarbete som de svenska skogsägarna gör.
- Värna om äganderätt, brukanderätt och möjliggöra ökad valfrihet i sitt brukande. Detta genom påverkan i frågorna i Sverige såväl som i EU.
- Säkerställa att skogsägare, som frivilligt eller efter krav av myndigheter avstår från möjligheter att avverka ersätts för de ekosystemtjänster som de utför.

Skolan och samhället

Bakgrund

Avståndet mellan producenter och konsumenter är något som växer i snabb takt och blir en effekt av urbaniseringen. Många av dagens unga växer upp och har ingen naturlig anknytning till jordbruk eller skogsbruk.

Polariseringen som uppstår och växer både i mat- och skogsfrågorna är en av vår tids största utmaningar.

Vi tycker

Det är av stor vikt att konsumenterna har förståelse och kunskap av hur vi producerar livsmedel och råvaror för att kunna göra aktiva och medvetna val.

Detta behöver göras

- Kunskapsförmedling om maten, dess ursprung och produktion samt vilken påverkan konsumentens val i matdisken egentligen gör måste få en större plats i samhället i allmänhet och i grundskolan i synnerhet.

Skyddet av åkermark

Bakgrund

Åkermark är en ändlig resurs som behöver mer aktsamhet när det gäller exploatering i regionala utvecklingsprogram och kommunala översiktsplaner. Enligt Sveriges livsmedelsstrategi skall livsmedelsproduktionen öka, vilket i sin tur betyder att vi behöver skydda åkermark på en större skala än vad som görs idag för att uppfylla målen.

Vi tycker

Åkermarken behöver ett starkare lagskydd, dock utan att man äventyrar den egna äganderätten. Det är viktigt att man väljer att prioritera var marken ska bevaras och vilken, där bör man ta hänsyn till vad som är viktigt för regionen/området.

Med ett starkare lagskydd menar vi att ett mera långsiktigt och samhällsekonomiskt perspektiv behöver bli viktigare än ett kortsiktigt ekonomiskt perspektiv. Det ska kosta att ta åkermark i anspråk.

Detta behöver göras:

- Åkermark behöver ett starkare skydd från exploatering!
- Ansvariga politiker och tjänstemän för de regionala utvecklingsprogrammen och kommunala översiktsplanerna måste utbildas till att se helheten och andra lösningar än att använda åkermarken i första hand.

Utbildning

Bakgrund

Sveriges naturbruksgymnasier är nyckelspelare för att tillgodose framtidens behov av företagare och anställda i de gröna näringarna.

Relevanta utbildningar och god kompetensutveckling är av stor vikt för att främja och utveckla det gröna näringslivet.

Vi tycker

Det är viktigt att utbildningar som ges riktade till det gröna näringslivet känns relevant för såväl studenterna/eleverna som för deras framtida arbetsgivare/kunder. Det finns ett behov av förbättringar på landets utbildningar på gymnasial nivå. Standarden på den teoretiska delen av naturbruksgymnasieutbildningarna bör hålla hög kvalitet, följa utvecklingen i branschen och vara likvärdiga nationellt.

Detta behöver göras

- Utbildningarna som ges riktade mot det gröna näringslivet bör ses över i högre grad än i dag och anpassas efter näringarnas efterfrågan.
- För att öka attraktiviteten till naturbruksgymnasierna behöver marknadsföringen av utbildningarna alltmer riktas mot de som inte har en naturlig koppling till de gröna näringarna.
- Kvalitetsgranskningen av praktikplatserna på naturbruksgymnasierna måste förbättras.
- En högre andel praktiska lektioner som också leder till ett landsomfattande certifikat på de arbetsuppgifter studenterna är kvalificerade för på naturbruksgymnasier.

Viltskador

Bakgrund

Viltstammarna har ökat kraftigt de senaste åren vilket medfört stora skador, och därmed kostnader för den som odlar åkermark och har skog. Skadorna är på vissa håll i landet så pass allvarliga att växtodling inte längre kan bedrivas, vilket gör att nästkommande generationer inte vill eller kan ta över verksamheter. Likaså breder skadorna ut sig i skogslandskapet vilket leder till kostnader och produktionsbortfall.

Vi tycker

Det måste vara möjligt att bruka sin mark i hela Sverige, och därför måste det finnas en balans mellan vilt och skogs- och jordbruksproduktion. Markägaren är den som ytterst ansvarar för balansen mellan vilt och produktionen.

Viltstammar på lokal nivå ska inte få begränsa varken växtodling eller skogsproduktion, samt att kommunikation mellan markägare, arrendatorer och jägare bör förbättras för att kunna åstadkomma detta.

Detta behöver göras

- Viltstammarna behöver vara i balans så grödval inte ska baseras på rådande vilttryck.
- Begränsa utfodring.
- Underlätta avsättning av viltkött.
- Viltstammar i balans, som inte påverkar lönsamheten negativt.

Äganderätt

Bakgrund

I Sverige har bönder och skogsägare under lång tid haft förtroendet att under frihet förvalta och bruka den skog och mark de äger på ett ansvarsfullt sätt. Det har varit positivt för vår samhällsutveckling. Ägande hör ihop med långsiktiga beslut, ansvarsfullt företagande, hållbarhet och produktion av produkter som samhället har stor nytta av.

Vi tycker

Ägande innebär frihet under ansvar och äganderätten är en nyckelfaktor i företagandet. LRF Ungdomen anser att det finns orimliga krav från omgivningen kopplat till ägande av mark, vilket inte är acceptabelt. Vi behöver stärka äganderätten.

Detta behöver göras

- Det är viktigt att arbeta med attityder och kunskap när det gäller äganderätt för att skapa goda relationer mellan markägare och omgivning.

Ägarskifte och generationsskifte

Bakgrund

Verksamheter inom det gröna näringslivet är oftast platsbundna som man genom generationer byggt upp och investerat i, oftast på familjegårdar som också har ett emotionellt värde för den enskilde. Dessvärre kan detta dock leda till att verksamheter läggs ned p g a att man inte ser till möjligheterna att någon annan utanför den traditionella familjen tar över.

Idag finns riktade stöd till unga som ska bidra till att underlätta första tiden som företagare inom det gröna näringslivet men som tyvärr kan bli verkningslöst om det inte finns en gård eller verksamhet att ta över.

Vi tycker

Vi behöver främja företagsamheten i sin helhet. Man ska dock inte förglömma att det är den enskilde som äger beslutet om vad som ska hända med sin egen verksamhet.

Detta behöver göras

- Vi behöver se till alla parter förutsättningar för att skifta ett företag.
- När det gäller att ge stöttning till unga för att underlätta ett ägarskifte eller en uppstart ser vi också behov av att ge riktade åtgärder till de som ska sälja eller överlåta sin verksamhet.
- Sprida goda exempel på hur ett skifte kan gå till.

*En grönare framtid!
LRF Ungdomen*

